Krimpagenda Strijen

Gemeente Strijen

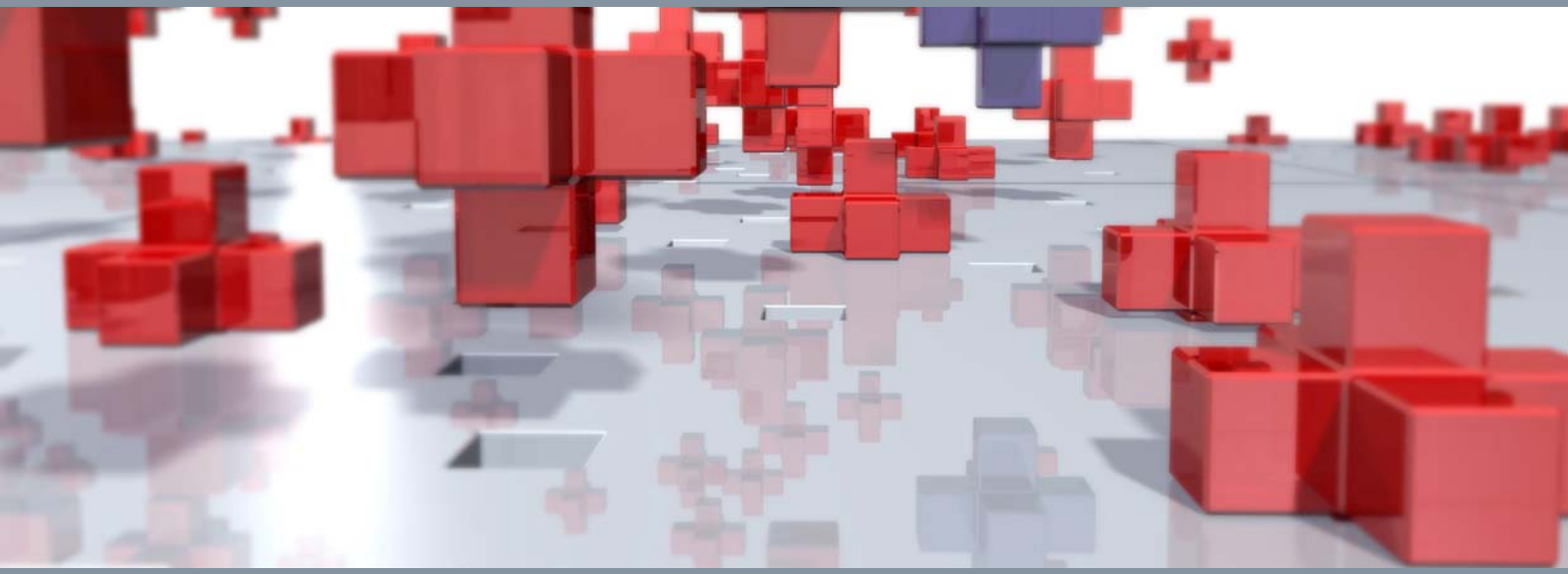

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Krimpagenda Strijen

Gemeente Strijen

Rapportnummer:	203X00785.064731_2
Datum:	11 juli 2001
Contactpersoon opdrachtgever:	De heer J. de Pee
Projectteam BRO:	Johan de Kievit, Aiko Mein, Kara Terpstra
Trefwoorden:	-
Bron foto kaft:	BRO Abstract 3
Beknopte inhoud:	-

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING **3**
1.1 Aanleiding 3
1.2 De spagaat van de bevolkingsprognoses 3
1.3 Doel van de Krimpagenda 4
1.4 Opzet en vervolg krimpconferentie 20 april 2011 5

2. DETAILHANDEL **7**
2.1 Relatie met bevolkingskrimp 7
2.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen 7
2.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 7
2.4 Omschrijving geconstateerd probleem 7
2.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 8
2.6 Rol gemeente en betrokken partijen 8

3. BEDRIJVEN EN BEDRIJVIGHEID **9**
3.1 Relatie met bevolkingskrimp 9
3.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen 9
3.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 9
3.4 Omschrijving geconstateerd probleem 10
3.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 10
3.6 Rol gemeente en betrokken partijen 10

4. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: BASISSCHOLEN **11**
4.1 Relatie met bevolkingskrimp 11
4.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen 11
4.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 11
4.4 Omschrijving geconstateerd probleem 11
4.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 12
4.6 Rol gemeente en betrokken partijen 12
4.7 Aanvullende informatie 13

5. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: SPORTVOORZIENINGEN **15**
5.1 Relatie met bevolkingskrimp 15
5.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen 15
5.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 15

5.4 Omschrijving geconstateerd probleem 15
5.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 16
5.6 Rol gemeente en betrokken partijen 16
5.7 Vervolgactiviteiten 16

6. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: ZORG EN WELZIJN 19
6.1 Relatie met bevolkingskrimp 19
6.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen 19
6.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 19
6.4 Omschrijving geconstateerd probleem 19
6.5 Rol gemeente en betrokken partijen 19
6.6 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 20

7. WONINGBOUW 21
7.1 Relatie met bevolkingskrimp 21
7.2 relatie met relevant autonome ontwikkelingen 21
7.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie 21
7.4 Omschrijving geconstateerd probleem 22
7.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat 22
7.6 Rol gemeente en betrokken partijen 23

BIJLAGEN 25
Bijlage 1: 27
Dia's presentatie 27
Bijlage 2: 29
Voorstel enquête ondernemers 29
Bijlage 3: 33
Deelnemers krimpconferentie 33
Bijlage 4: 37
Beroepsbevolking 37

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad heeft gevraagd geïnformeerd te worden over de bevolkingskrimp in de gemeente Strijen en de gevolgen daarvan, zodat het College van B&W en de gemeenteraad tijdig beleid kunnen formuleren, vaststellen en tot uitvoering brengen. De gemeenteraad wil graag bijgepraat worden over hoe de bevolkingskrimp voor de gemeente Strijen concreet zal uitpakken de komende tien, twintig jaar, welke verantwoordelijkheden de gemeente zelf heeft en met welke co-producenten van beleid (zoals woningcorporatie, ondernemers, zorgpartijen, schoolbesturen etc.) daarbij samengewerkt kan en zal worden. Die informatieoverdracht en het verkrijgen van inzicht in de gevolgen van krimp door middel van de Krimpconferentie hebben plaatsgevonden op woensdag 20 april 2011.

1.2 De spagaat van de bevolkingsprognoses

De CBSprognose prognosticeert voor de gemeente Strijen een ongeveer gelijkblijvend aantal inwoners de komende 20 jaar. De cijfers van de Primosprognose schetsen een beeld dat de komende 20 jaar het totaal aantal inwoners van de gemeente Strijen met bijna 13% zal afnemen. Omdat de provincie Zuid-Holland de Primosprognose hanteert, ligt het voor de hand dat ook het gemeentebestuur van Strijen deze prognose hanteert in verband met de bestuurlijke contacten met de provincie over krimp.
In de onderstaande twee tabellen is op basis van de primosprognose de krimp in cijfers weergegeven. Te zien is dat afname van het aantal inwoners sterk verschilt per leeftijdsgroep. Voorbeeld: in de leeftijdsgroep 0 t/m 14 jaar is sprake van een **afname** van circa 65% (circa 950 personen), terwijl de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder een **toename** laat zien van bijna 80% (ruim 1.175 personen). Deze toe- en afname heeft grote gevolgende voor de specifieke leeftijdsgebonden voorzieningen.

Tabel 1. Bevolkingsprognose Strijen naar leeftijdsgroepen, 2010-2030

jaar→ leeftijdsgroep↓	2010	2015	2020	2025	2030	toe/afname	idem in%
0-14	1.505	1.154	799	606	564	-941	-63%
15-29	1.348	1.495	1.560	1.343	1.020	-328	-24%
30-44	1.852	1.505	1.281	1.321	1.398	-454	-25%
45-64	2.830	2.837	2.816	2.558	2.190	-640	-23%
65 e.o.	1.389	1.792	2.077	2.326	2.565	1.176	85%
totaal	8.924	8.783	8.533	8.154	7.737	-1.187	-13%

Bron: Primos

Tegenover de afname in inwoners staat een bescheiden toename van het aantal huishoudens van circa 200 als gevolg van de huishoudensverdunning. Dat betekent dat er de komende jaren nog gebouwd zal kunnen worden, waarbij de vraag gesteld moet worden voor welke doelgroepen er dan gebouwd moet worden?

Tabel 2. Huishoudensprognose Strijen naar type huishouden, 2010-2030

jaar→ type hh↓	2010	2015	2020	2025	2030	toe/afname	idem in%
eenpersoons hh.	1.007	1.125	1.207	1.277	1.347	340	34%
hh. zonder kind	1.280	1.324	1.355	1.390	1.355	75	6%
hh. met kind	1.469	1.423	1.382	1.321	1.255	-214	-15%
totaal	3.756	3.872	3.944	3.988	3.957	201	5%

Bron: Primos

1.3 Doel van de Krimpagenda

De Krimpagenda is een document met per beleidsonderdeel een omschrijving van het krimpgerelateerde probleem, een lijst van acties die nog uitgevoerd kunnen worden om meer inzicht te verkrijgen in de gevolgen van de krimp plus een overzicht van de resultaten van die acties. De voortgang in de acties en de resultaten worden bewaakt door en doorgesproken met de gemeenteraad waar de krimpagenda periodiek (2x per jaar) op de raadsagenda staat. De uitvoering van de onderzoeken kan in belangrijke mate door het ambtelijk apparaat zelf worden gedaan. Het is aan de gemeenteraad om op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken en de reeds verworven inzichten de nieuwe kaders uit te zetten op de krimpgevoelige beleidsterreinen.

1.4 Opzet en vervolg krimpconferentie 20 april 2011

Opzet
In de conferentie stonden die zaken op de agenda, die op kern- en gemeenteniveau de gevolgen van de krimp in Strijen zullen ondervinden. Het gaat om de voorzieningen en activiteiten met een draagvlak/reikwijdte op kern- of gemeenteniveau. De volgende onderwerpen/ beleidsvelden zijn besproken:

- detailhandel,
- economie en werkgelegenheid,
- onderwijs en kinderopvang, sport en sportvoorzieningen, en zorg- en welzijnsvoorzieningen,
- wonen en woningbouw.

De volgende organisaties waren aanwezig en actief betrokken bij de discussie:

- stichting Acis openbaar primair onderwijs Hoeksche Waard,
- Cgs De Waard, christelijke primair onderwijs,
- Zorgwaard,
- HW Wonen,
- voetbalvereniging Strijen,
- Korfbal en Jeu de Boules Ventura Sport,
- Winkeliersvereniging,
- Kamer van Koophandel.

De BRO presentatie die deze avond is getoond, is als bijlage toegevoegd.

Vervolg
Op basis van wat is gezegd door de verschillende partijen en door de aanwezige raadsleden, is deze **krimpagenda** opgesteld. De resultaten zijn kort beschreven aan de hand van een vast stramien:

1. relatie met bevolkingskrimp,
2. relatie met relevante autonome ontwikkelingen,
3. reactie en discussie deelnemers,
4. omschrijving geconstateerd probleem c.q. zorgpunt,
5. voorgestelde actie en beoogd resultaat van die acties,
6. rol van gemeentebestuur en betrokken partijen.

2. DETAILHANDEL

2.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Aantal inwoners neemt de komende 20 jaar af (Primos);
- Minder mensen betekent minder klanten en dus bij een ongewijzigd bestedingspatroon een lagere omzet voor de winkeliers;
- Ontgroening en vergrijzing hebben ook positief effect: ouderen doen vaak hun boodschappen in de eigen kern.

2.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- Schaalvergroting: om te kunnen overleven in de concurrentie met andere koopcentra, is schaalvergroting een 'must'.

2.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- Ongeveer de helft van de winkeliers bestaat bij gratie van het goedkope pand; de winkel is overgegaan van vader op zoon. Dat is een voordeel van een dorp. Nadeel is dat er weinig investeringsruimte is voor nieuwe ontwikkelingen;
- Ondernemers zijn afwachtend om te investeren zolang er geen duidelijkheid komt over de plannen in het centrum van Strijen. Dorpen waar niets gebeurt, gaan achteruit;
- Samenwerking tussen ondernemers wordt door velen genoemd als middel om een blijvend goed winkelapparaat te behouden;
- Voor het gemeentebestuur is daarbij een voorwaardenscheppende en faciliterende rol weggelegd (parkeerruimte, inrichting openbare ruimte e.d.);
- Vergrijzing biedt kansen op een nieuwe markt voor ondernemers (audiciens, winkels met hulpmiddelen voor ouderen e.d.).

2.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- De geschetste afname van het aantal inwoners heeft geen majeure verandering voor detailhandel, meebewegen in veranderende markt is ondernemers taak, rol van gemeentebestuur is faciliteren in randvoorwaarden voor goede winkelcentra;
- Er staan nu enkele panden leeg; is het toegestaan hier een andere functie dan detailhandel in toe te laten?

- Los van de afname van het aantal inwoners is een tweede supermarkt noodzakelijk, kandidaat is bekend, mogelijke locaties plus randvoorwaarden zijn bekend; discussie heeft nog niet tot resultaat geleid.

2.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Discussie tweede supermarkt inbrengen in Structuurvisie-traject en komen tot een afronding tweede helft 2011.

2.6 Rol gemeente en betrokken partijen

- Is taak voor ondernemers (invulling geven aan eigen plannen) en gemeentebestuur (faciliteren).

3. BEDRIJVEN EN BEDRIJVIGHEID

3.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Leeftijdsgroep van de potentiële beroepsbevolking (20-65 jaar) in Strijen neemt de komende 20 jaar met circa 10% tot 20% af (zie bijlage 4);
- Leeftijdsgroep van de potentiële beroepsbevolking (20-65 jaar) neemt in de hele Hoeksche Waard de komende 20 jaar af.

3.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- 10% van de beroepsbevolking uit Strijen werkt ook in Strijen;
- 10% van de beroepsbevolking uit Strijen werkt in de Hoeksche Waard, en de overige 80% werkt in elders (regio Rotterdam, Brabant);
- Thuiswerken (het nieuwe werken) gaat in een aantal branches een grote vlucht nemen.

3.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- Economisch belang Strijen gekoppeld aan dat van de gehele Hoeksche Waard. Positief is dat het aantal bedrijven in Strijen de laatste vijf jaar is toegenomen, negatief kan zijn dat verdere groei wordt belemmerd door afname in beroepsbevolking. Groei is noodzakelijk om mee te kunnen gaan met de concurrentie. Groei in zaken als infrastructuur en kavelgrootte wordt belemmerd door Nationale Landschapbeleid van Rijksoverheid; werkt als een stolp over de regio. Mede daardoor verlaten groeiende bedrijven de regio, zo is de mening van de aanwezigen;
- Pleidooi om bedrijvigheid in de kernen van Strijen te behouden en waar mogelijk uit te breiden ivm de leefbaarheid, wonen én werken in eigen kern;
- Bedrijfstak zorgverlening is een potentiële groeimarkt als het gaat om werkgelegenheid; ZorgWaard ziet kansen om scholen daarbij te betrekken; ook voor de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers zijn er kansen om te investeren in de ontwikkeling van mensen.

Aanvulling juni 2011
De inspectie van VROM van de provincie Zuid-Holland heeft een aanwijzing gegeven op een onderdeel van het gemeentelijke bestemmingsplan Buitengebied, zoals dat is vastgesteld door de gemeenteraad van Strijen op 25 mei 2010. De aanwijzing betrof het onderdeel niet-agrarische nevenactiviteiten; functies als kassenbouwbedrijf,

glashandel en hoveniersbedrijf zouden geschrapt moeten worden uit de lijst van nevenfuncties waarvoor ontheffing verleend kan worden. De gemeente Strijen heeft hiertegen bezwaar aangetekend omdat in bestemmingsplannen van omliggende gemeenten hier over door de provincie geen opmerkingen zijn gemaakt en dus genoemden niet-agrarische nevenactiviteiten wel mogelijk zijn.

3.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- De discussie over de te verwachten afname in de beroepsbevolking, de beleidsmatig beperkte uitbreidingsmogelijkheden van bestaande bedrijven en de groeiwensen van de huidige bedrijven wordt meer gevoerd op basis van wensen en emoties en minder op basis van inzicht in de huidige situatie.

3.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Uitvoeren inzichtbiedend onderzoek ruimtebehoefte bedrijven. Vragen aan bedrijven in gemeente Strijen of en ja welke ruimte voor uitbreiding er gewenst wordt, op de huidige locatie dan wel elders in Strijen en welke andere eisen gesteld worden?
- Onderzoek kan door partijen zelf worden uitgevoerd; internetonderzoek is relatief goedkoop, geeft bij gestructureerde vragenlijst vlot heldere en eenduidige antwoorden die ingebracht kunnen worden in de discussie (voorbeeld vragenlijst bijgevoegd in bijlage 2).

Aanvulling juni 2011
Op het in mei 2010 door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan 'Buitengebied' is een aanwijzingsbesluit genomen door Gedeputeerd Staten van de provincie Zuid-Holland. De aanwijzing betreft de tabel 3.2 met de niet-agrarische functie waarop ontheffing kan worden verleend. De provincie heeft hierin een aantal functies geschrapt. Bij het toekennen van uitbreidingsruimte aan bedrijven, zoals in deze paragraaf is besproken, dient dit mee genomen te worden.

3.6 Rol gemeente en betrokken partijen

Het onderzoek ruimtebehoefte bedrijven kan uitgevoerd worden door de gemeente of door de Kamer van Koophandel. De laatste kan dat immers dan voor alle gemeenten in de Hoeksewaard doen, waardoor op regionaal niveau het inzicht kan worden verworven.
De uitkomsten van het onderzoek kunnen verwerkt worden in het gemeentelijke economisch en ruimtelijk beleid en kunnen daarna meegenomen worden in de op te stellen Structuurvisie.

4. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: BASISSCHOLEN

4.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Aantal leerlingen in de leeftijdsgroepen onder-, midden- en bovenbouw (4 t/m 12 jaar) neemt fors af; afname leerlingen is structureel.

4.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- Geen.

4.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- Nu vijf basisscholen, is misschien wellicht op termijn teveel.
- Scholen in Mookhoek en Strijensas zijn kwetsbaar. Er zijn eerder al twee scholen gefuseerd. In Strijensas is het aantal leerlingen gedaald van 34 naar 24. Discretionaire bevoegdheid van het Rijk kan beïnvloeden of een school met minder dan 23 leerlingen mag blijven bestaan. Als je kiest voor voortbestaan, moet je actie ondernemen: meer gezinnen aantrekken, zeggen de deelnemers.
- Het behouden van een basisschool in een kleine kern zijn de extra kosten waard als het gaat om de leefbaarheid.
- De Boemerang in Mookhoek (40 leerlingen) heeft zelf een investering gedaan in de binnenkant; is belangrijk anders geef je als school een verkeerd signaal af.

4.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- Voor de kleine scholen in Mookhoek en Strijensas is gevaar van opheffen (voor-alsnog) afgewenteld door de uitspraak van het ministerie.
- Op termijn ontstaat substantiële leegstand in de vrijkomende lokalen en gym-zalen.

Aanvulling juni 2011
Voor kleine scholen geldt dat met een discretionaire bevoegdheid van het Rijk het aantal leerlingen mag dalen tot 23 onder de voorwaarden dat er binnen een straal van 5 kilometer geen andere basisschool is. Voor de basisschool De Hooistoof uit Strijenas kan in principe geen gebruik gemaakt worden omdat de basisscholen in de kern Strijen binnen die straal van 5 kilometer zijn gelegen.

4.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Leerlingenprognose analyseren en knelpunten andere scholen dan in Mookhoek en Strijensas analyseren en beoordelen.
- Herkomst leerlingen (welke kern) onderzoeken; voedingsgebied in kaart brengen en leerlingenprognose daarop betrekken.
- Besluiten blijvend in te zetten op basisscholen in Mookhoek en Strijensas en dan ook de gemeentelijke kosten daarvan in beeld brengen.
- Onderzoek de mogelijkheden voor hergebruik van leegkomende lokalen van basisscholen voor kinderopvang (kdo en bso) of andere functies/organisaties (bibliotheek, ontmoetingsruimte).

4.6 Rol gemeente en betrokken partijen

Het probleem van de leegstaande lokalen is niet acuut, en dat geeft tijd om over het probleem en de wenselijke en haalbare oplossingen na te denken. Er kan gedacht worden langs drie lijnen.

De eerste is om over te gaan tot een gebouwelijke fusie van twee of meer scholen waarbij de ene school bij de andere onderdak krijgt. De maatschappelijke haalbaarheid hiervan is het onderzoek waard. Minder schoolgebouwen betekent een reductie in de onderhoudslasten voor de gemeente. Een eventueel vrijkomend schoolgebouw kan hergebruikt worden voor andere functies zoals kinderdagopvang, peuterspeelzaal en buitenschools opvang. Dit is een optie waarbij wel bedacht moet worden dat ook het aantal deelnemers hiervan door de ontgroening fors zal afnemen en daarmee eigenlijk een krimpmarkt. En op deze markt willen meerdere partijen actief worden. Tijdens de conferentie is door zowel de scholen als ook door de sportclubs gehengeld om deze groep in hun accommodaties onder te brengen.
Inventariseer toekomstige behoefte aan ruimte voor kinderopvang, ga het gesprek aan met de betrokken instanties en kom tot 'markt'afspraken. Vermijdt de concurrentie en vindt de samenwerking.

De tweede lijn is het slopen van het betreffende schoolgebouw en de locatie herontwikkelen met een profijtelijke functie als woningbouw. Deze optie is, zo schatten we in, op korte termijn naar alle waarschijnlijkheid minder kansrijk, want de vraag naar nieuwe woningen wordt minder en er is nu al veel plancapaciteit voorhanden.

De derde lijn is dat de scholen en de schoolgebouwen blijven zoals het is en zelf actief op zoek gaan naar gebruikers van de leegstaande lokalen.

4.7 Aanvullende informatie

De prognose van het aantal vrijkomende schoollokalen ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Prognose behoefte lokalen basisscholen kern Strijen

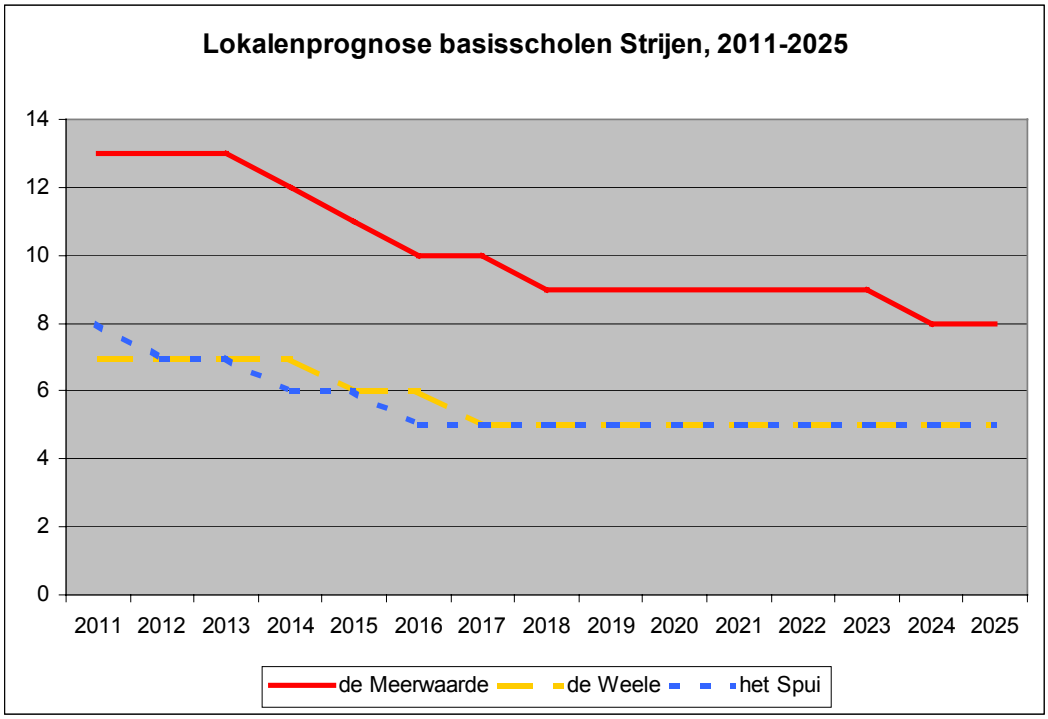

Bron: leerlingenprognose gemeente Strijen

Constatering:
Binnen nu en zeven jaar komen er in de kern Strijen 9 lokalen vrij op de drie genoemde basisscholen van de in totaal 28 lokalen nu. Dat betekent dat op afzienbare tijd (vijf, zes jaar) ongeveer eenderde van de lokalen structureel niet meer nodig is voor de onderwijstaken. De scholen zullen vanuit het rijk ook minder budget ontvangen voor het onderhoud van de binnenkant van de gebouwen, terwijl de onderhoudslasten van de buitenkant van de schoolgebouwen, die voor rekening van de gemeente komen, niet zullen veranderen door de daling van het aantal leerlingen.

5. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: SPORTVOORZIENINGEN

5.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Vanuit de jeugd en de jongeren structureel minder deelnemers.

5.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- Participatiegraad is hoog; hier zit geen rek naar boven in (geen mogelijkheden tot intensivering gebruik).
- Krimpgevaar is ook dat de betrokkenheid van de ouders bij hun kinderen minder wordt (maatschappelijk gegeven) en dat het aantal vrijwilligers dat zich inzet voor een club minder wordt. Sport heeft een lokale functie voor de leefbaarheid.

5.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- Voetbal: nu nauwelijks merkbare verschuiving in demografie. Op termijn moeten de clubs de activiteiten aanpassen (bijvoorbeeld ouderen overdag ruimte geven om te sporten). Accommodatie multifunctioneel gebruiken voor kinderopvang, dagbesteding voor ouderen is ook een optie. De mening is dat een vereniging kostendekkend moet draaien. Wellicht dat een samenwerking met basisscholen (voor sport) daarvoor ingezet kan worden; alle betrokken partijen kunnen er voordeel van hebben;
- Wat hebben we, wat willen we behouden en hoe gaan we daarin multifunctionele activiteiten onderbrengen. Fijn dat de bewustwording op gang komt. Vroegtijdig met elkaar schakelen. Niet beconcurreren, maar goed kijken welke stukken vastgoed het echt waard zijn te behouden en om te blijven investeren, en welke misschien niet. Keuzes maken is onvermijdelijk.

5.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- Onzekerheid over aantal deelnemers aan de clubs in de toekomst maakt het lastig investeringen in de accommodaties te kunnen beoordelen op toekomstwaarde.

5.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Onderzoek gebruik van sportclubs, plus doorkijk op langere termijn.
- Breng in beeld wat door de gemeente aan de sportclubs financieel wordt bijgedragen (zoals subsidies op de exploitatie).

Aanvulling juni 2011
In oktober 2010 is een motie ingediend met betrekking tot de bezuinigingen op de sport. Deze motie is aangenomen. Aan de gemeenteraad is nadien een overzicht gegeven van de o.a. de gemeentelijke uitgaven voor de verschillende sportclubs en sportaccommodaties. Als de drie in dat overzicht genoemde sportclubs zicht hebben op de toe- of afname in de verschillende leeftijdsgroepen in het ledenbestand in de komende vijf jaar, kan dit inzicht ingebracht worden in de krimpdiscussie. Dit document is als bijlage bijgevoegd aan de rapportage.

5.6 Rol gemeente en betrokken partijen

Gemeente voert de regie en overlegt met de betrokken partijen.

5.7 Vervolgactiviteiten

Een optie is het in beeld brengen van welke leeftijdsgroepen uit welke kernen gebruik maken van de sportvoorzieningen in de verschillenden kernen. Hiermee wordt een indicatie verkregen van de gebruiksintensiteit en de reikwijdte van de voorziening. Als op termijn door de bevolkingskrimp het aantal deelnemers aan een bepaalde sportvoorziening behoorlijk afneemt, komt op een gegeven moment de vraag op of deze voorziening behouden kan of moet worden en tegen welke kosten? Voor het maken van de keuze hierin kan gebruikt worden van de volgende afwegingsmatrix.

Afbeelding 2. Afwegingsmatrix.

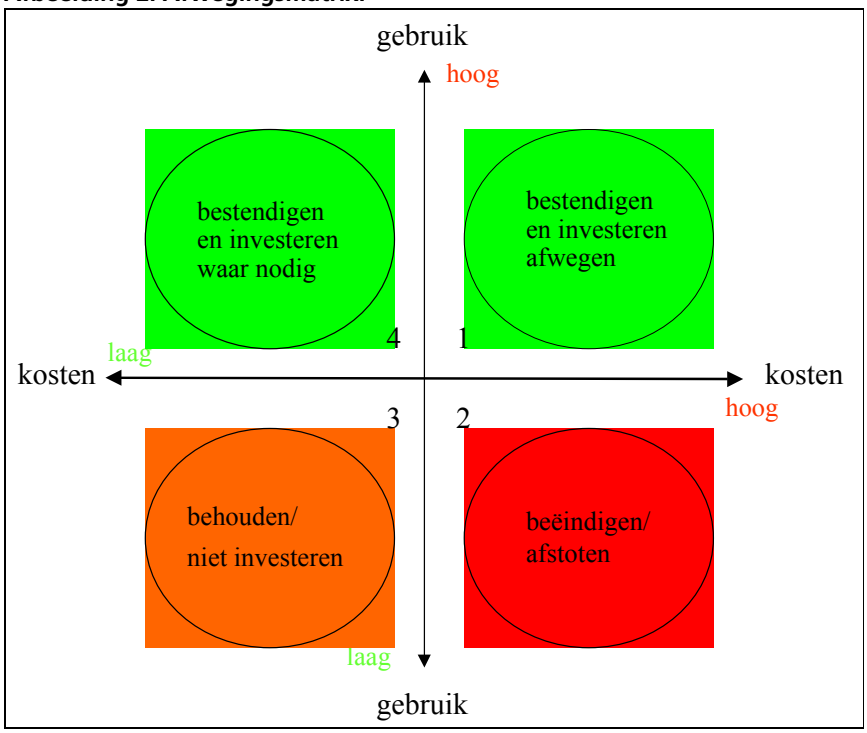

Toelichting afwegingsmatrix:

1. Gebruik hoog, kosten hoog: voorziening functioneel en ruimtelijk bestendigen en nieuwe investeringen overwegen op nut en noodzaak; met veel deelnemers aan de voorziening is er ook sprake van hoge inkomsten (contributie, bijdrage overheid e.d.).
2. Gebruik laag, kosten hoog: heroverwegen of voorziening beëindigd of afgestoten kan worden. Actief beëindigen kan maatschappelijk lastig zijn, maar is uit kostenefficiënte, zeker in tijden van bezuinigingen te billijken.
3. Gebruik laag, kosten laag: voorziening continueren, geen investeringen meer in doen, beroep doen op maatschappelijke bijdrage voor behoud; alleen dan actief beëindigen indien er ongewenste of gevaarlijke situaties ontstaan.
4. Gebruik hoog, kosten laag: voorziening bestendigen en waar nodig/wenselijk in investeren.

We willen hierbij niet de suggestie wekken dat als een voorziening weinig gebruikt wordt en veel kost als vanzelfsprekend overgegaan moet worden tot sluiting. Deze matrix is een hulpmiddel in het keuzeproces. Door zaken als gebruik en kosten in beeld te brengen, kan een emotionele discussie over sluiten van een voorziening aangevuld worden met objectieve inzichten.

6. MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN: ZORG EN WELZIJN

6.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Aantal ouderen, 65 jaar e.o., neemt fors toe, is groeimarkt voor zorg een welzijn.

6.2 Relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- Adagium van de overheid is om ouderen zo lang als mogelijk en verantwoord is, thuis te laten wonen, vraagt veel van mantelzorg en thuiszorg.

6.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- ZorgWaard: zorgen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen (levensloopbestendige woningen). Bedreiging: eenzaamheid. Niet meteen heel veel bouwen voor deze groeimarkt, maar eerst kijken wat er is, en daarmee de vitaliteit behouden van de kernen.
- ZorgWaard: senioren zoeken een huurwoning, een starter zoekt een koopwoning. Er is nu een duidelijke mismatch tussen vraag en aanbod. “We bouwen hier niets wat past bij die starter”.

6.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- Er is zeker een marktvraag voor woningen voor ouderen, maar nog niet helder is waar en hoe gebouwd kan of moet worden;
- Over welzijn en zorg is in de conferentie weinig gesproken. Betekent dit dat alles op rolletjes loopt als het gaat om welzijn?

6.5 Rol gemeente en betrokken partijen

In het taakveld van zorg en welzijn zijn de markpartijen in de zorg de belangrijkste spelers. Zij handelen op basis van eigen bedrijfsmatige overwegingen. Op het gebied van welzijn heeft de gemeente een taak in het voorzien van buurt- dorpshuizen waar door derden activiteiten ontplooid kunnen worden voor alle inwoners. Gemeentebestuur faciliteert, welzijnorganisaties voeren uit.

6.6 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Uitvoeren inzichtbiedend onderzoek woonplezier ouderen in seniorenwoningen; wat is goed aan de woning, wat kan beter? Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan het bouwprogramma seniorenwoning of woningen met zorg worden opgesteld. Fasering van de uitvoering van zo'n programma is te bepalen door de betrokken partijen.
- Onderzoek uit laten voeren door HW Wonen; heeft de kennis en de onderzoeksdata in huis of kunnen die vlot boven water halen.
- Herprogrammering woningbouwprogramma: zie hoofdstuk 7. In beeld brengen huidige capaciteit zorg en welzijnsvoorzieningen in de afzonderlijke kernen. Maken raming toename toekomstig gebruik plus raming van welk extra vastgoed daarbij hoort. Ruimte voor dit vastgoed benoemen in de structuurvisie.

7. WONINGBOUW

7.1 Relatie met bevolkingskrimp

- Beperkte toename huishoudens de komende 20 jaar; toename geheel op conto van eenpersoonshuishoudens, zijn vooral ouderen die door overlijden partner alleen komen te staan, maar ook jonge eenpersoonshuishoudens die kiezen voor alleen wonen.

7.2 relatie met relevant autonome ontwikkelingen

- Verscherpte regels hypotheekverstrekking en grens inkomen toegang sociale huursector (max. € 33.000 bruto) maakt het voor een deel van de huishoudens moeilijk de woningmarkt te betreden dan wel een andere woning te kopen/huren.

7.3 Reactie en discussie deelnemers conferentie

- Corporatie: huisvesting van gezinnen en bejaarden was voorheen de opgave. Er zijn nu te weinig eenpersoonsappartementen. Eenderde van de woningvoorraad is een sociale huurwoning. Corporaties zitten in een omslagperiode: de senioren van nu zijn anders dan voorheen, daar moet je iets voor zoeken.
- De plek is ook heel belangrijk waar je bouwt. Alle elementen afwegen. Wat er nu staat moet in stand blijven. Nieuwbouw richten vooral op senioren. Starters kunnen in de bestaande voorraad terecht veelal. Als de 60ers doorstromen, kunnen de starters daarin. Maar daar moet je ook op de een of andere manier voor zorgen.
- Het is nu moeilijk voor starters om aan een woning te komen. Doorstroming komt niet op gang. Jongeren krijgen geen kans. Er moet op het niveau van de hele Hoeksche Waard gereageerd worden.
- Veranderende bevolkingssamenstelling en krimpscenario zijn twee dingen die spelen. Bestaande woningvoorraad aanpassen wat kan, nu doen. Bij toevoegingen goed kijken naar welke groep echt in de knel komt. Senioren zoeken nu naar woningen die er niet zijn.

7.4 Omschrijving geconstateerd probleem

- Toekomstig woningbouwprogramma enten op grote vraag van ouderen en doorstroming actief bevorderen.

7.5 Voorgestelde acties plus beoogd resultaat

- Herijken woningbouwprogramma van minder eengezinswoningen naar woningen voor kleine huishoudens, jong en oud.
- Herprogrammering woningbouwprogramma? kwantitatief? Nee, Kwalitatief? Ja.

Op basis van gemeentelijke informatie van voorjaar 2011 is het volgende overzicht van de plancapaciteiten opgesteld. Het overzicht laat twee dingen zien:

- kwantitatief sluit het woningbouwprogramma aan bij de prognose van de toename van het aantal huishoudens (circa 200 huishoudens),
- kwalitatief is er een mismatch: is het huidige programma zijn veel grondgebonden eengezinswoningen opgenomen, terwijl de toekomstige vraag zal komen van de kleine huishoudens, jong, maar veel meer van de oudere huishoudens.

Tabel 5. Plancapaciteiten

naam locatie	herontwikkelingslocatie	eigenaar	aantal won.
Wagemaker 8 koopwoningen initiatiefnemer Hooghwerff	ja	particulier	8
Schenkelhof 4 vrije kavels initiatiefnemer De Man	ja	particulier	4
Dam 23 koopwoningen initiatiefnemer HW Wonen	ja	particulier	23
LvEIII 42 koopwoningen initiatiefnemer HW Wonen/Waal	nee	gemeente	42
LvEIII 42 koop/huurwoningen initiatiefnemer HW Wonen/Waal	nee	gemeente	21
LvEIII 24 woningen initiatiefnemer HW Wonen	nee	gemeente	20
LvEIII 24 woningen initiatiefnemer HW Wonen	nee	gemeente	20
Striene 16 woningen initiatiefnemer HW Wonen	ja	gemeente	16
Striene, De Man	ja	particulier	0
Strijensas ca 14 woningen initiatiefnemer HW Wonen	nee	particulier	14
Mookhoek ca 10 woningen initiatiefnemer HW Wonen	nee	particulier	12
Schoolstraat initiatiefnemer Vink beheer	ja	particulier	21
totaal eigendom gemeente			**119**
totaaleigendom particulier			**82**
totaal programma			**201**

Tabel 6. Reeds ingevulde plancapaciteit

naam locatie	herontwik-kelingslocatie	eigenaar	aantal won.
LvEII 19 huurwoningen HW Wonen	in uitvoering	gemeente	19
LvEII 7 vrije kavels HW Wonen	in uitvoering	gemeente	7
Patrijspoort 18 koopwoningen HW Wonen	in uitvoering	gemeente	18
Dam, huurwoningen, HW Wonen	ja (gereed)	particulier	18
Dam, huurwoningen, HW Wonen	ja (gereed)	particulier	13
Hoge weide 16 zorgwoningen huur HW Wonen	ja (gereed)	particulier	16
totaal			**91**

Tabel 7. prognose samenstelling huishoudens naar type , 2010-2030

	2010	2015	2020	2025	2030	2010-2030
ephh	1.007	1.125	1.207	1.277	1.347	340
mphh	2.749	2.747	2.737	2.711	2.610	-139
totaal hh	3.756	3.872	3.944	3.988	3.957	201

- Uitvoeren verhuisketenonderzoek: wat heeft het in de afgelopen 4, 5 jaar uitgevoerde woningbouwprogramma opgeleverd aan doorstroming? Welke doelgroepen hebben daarvan profijt gehad, zijn ook de starters met nieuwbouw en vrijkomende woningen bediend? De resultaten van dit onderzoek benutten bij de herprogrammering van het toekomstig woningbouwprogramma.

7.6 Rol gemeente en betrokken partijen

Het gemeentebestuur heeft een voortrekkersrol in de kwalitatieve herprogrammering van het woningbouwprogramma. Heroverweging van de woningbouwplannen op de gemeentelijke locaties zal gelijke op moeten lopen met de heroverweging van het programma op de locaties van derden.

BIJLAGEN

Bijlage 1:
Dia's presentatie

1. Opening en welkom

Opbouw van de avond

1. Opening en welkom
2. Werkwijze van de avond
3. Transitie: cijfers en beelden
4. Transitie en retail
5. Transitie en bedrijvigheid
6. Transitie en wonen en maatschappelijke voorzieningen.
7. Informatie- en ideeënuitwisseling tbv transitieagenda
8. Afsluiting circa 22.15 uur

2. Werkwijze

Onderwerp: de gevolgen van transitie voor de gemeente Strijen

- transitie: informeren (BRO) en discussiëren (U en BRO),
- visie op de oplossingen aandragen vanuit eigen organisatie
- input aandragen voor de oplossing, komen tot contouren van transitieagenda:
    - probleemomschrijving?
    - wie is de probleemeigenaar?
    - wat gaat hij/zij doen?
- Uitwerken resultaten conferentie en planning in transitieagenda door BRO.
- Resultaten worden ruimtelijk doorvertaald in Structuurvisie.

2a. Vooraf

Herkennen
Welke ontwikkelingen doen zich voor
Welke mechanismen spelen daarbij een rol

Erkennen
Welke ontwikkelingen / mechanismen zijn belangrijk
Waarop moet regie gevoerd / actie ondernomen

Handelen
Welke regie moet worden gevoerd
Welke acties moeten worden ondernomen

3. Transitie: cijfers en beelden

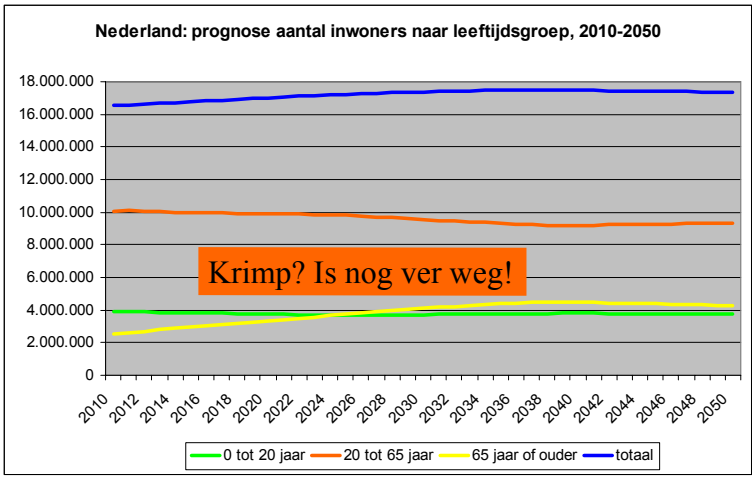

- pas na circa 2040 afname van de bevolking Nederland
- in de aanloop naar dat moment: afname jongeren en medioren,
- idem forse toename senioren.

Transitie regionaal

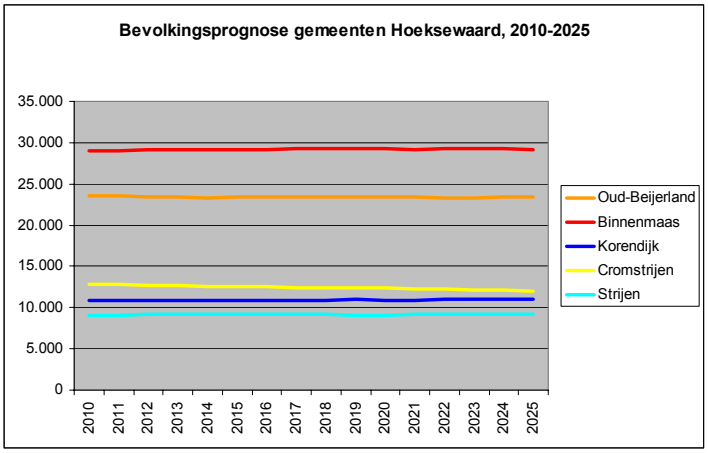

- lichte afname aantal inwoners in alle vijf gemeenten,
- dus buurgemeenten dezelfde problematiek,
- samen optrekken? Ja, leren van ervaringen.

Transitie: twee bronnen

Twee bronnen voor bevolkingsprognose:

- CBS: is positief, hoog beginpunt, daarna nagenoeg stabiel,
- Primos: actueel beginpunt, direct daarna naar beneden.

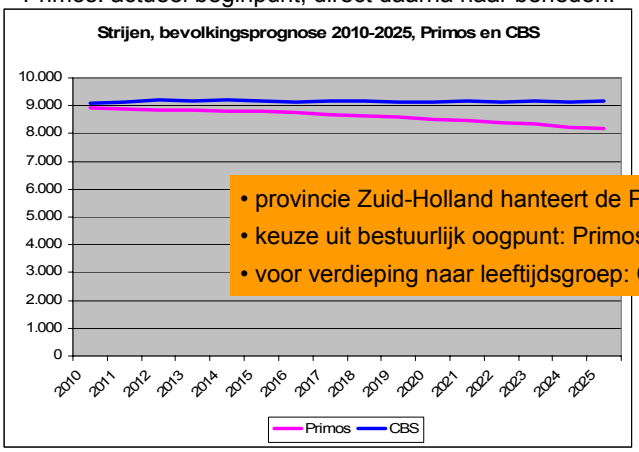

- provincie Zuid-Holland hanteert de Primosprognose
- keuze uit bestuurlijk oogpunt: Primos,
- voor verdieping naar leeftijdsgroep: CBS.

Transitie lokaal

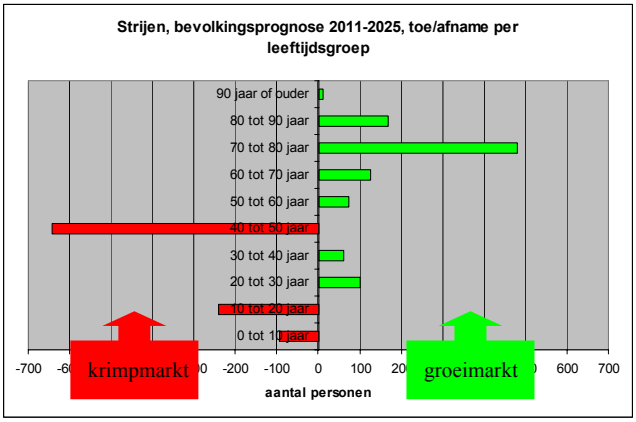

- afname 0-20 jaar is duidelijk,
- toename 20-40 jaar is beperkt,
- toename 50+ is fors,
- ontgroening en vergrijzing als eerste signalen van krimp.

Achtergrond transitie lokaal

Historisch perspectief, periode 1980-2009:

- migratie saldo schommelt rond nullijn, tendeert naar blijvend negatief,
- positief saldo natuurlijk aanwas tendeert naar negatief saldo.

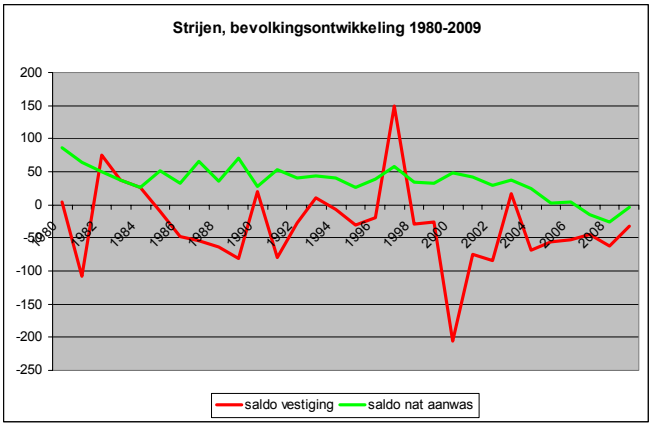

4. Wat speelt er in de detailhandel?

- Consument is kritisch, goed geïnformeerd, prijsbewust en mobiel
- Toename internetbestedingen
- Doorzetten van de schaalvergroting
- Specialisatie als tegenhanger
- Opleving dorpscentra en grotere wijkcentra
- Brancheverbreding en branchevervaging in de perifere

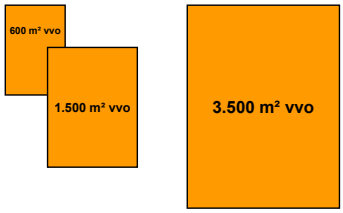

Omvang winkelaanbod Strijen

	Kern Strijen (7.930 inw)			Gem. kernen 7500 – 10.000 inw.		
	Aantal winkels	M² wvo	Schaal	Aantal winkels	M² wvo	Schaal
Dag. artikelen	10	2.210	221	13	2980	223
Niet-dag. artikelen ov.	31	3.930	127	30	7.120	237
Wonen	8	14.710	1.839	5	3.080	633
Totaal	49	20.850	426	48	13.180	274

Vergelijking aanbod hoofdgroepen (totaal aanbod)

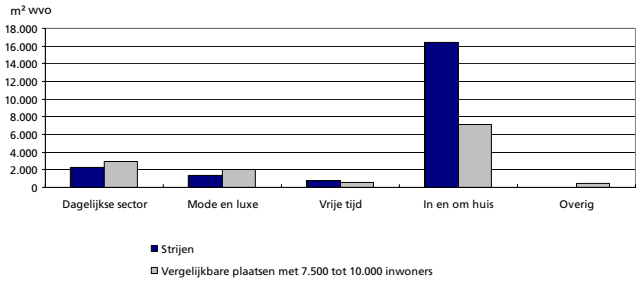

Strijen centrum: een boodschappencentrum

- Sterke concentratie in centrum
- Beperkte omvang aanbod
- Kleine winkelunits
- Boodschappen doen belangrijkste bezoekmotief
- Supermarkt is trekker

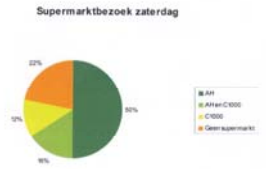

Ontwikkelingen

- Voorlopig geen afname aantal consumenten
- Geen grote concurrenten op korte afstand
- Toename ouderen positief
- Functie als boodschappencentrum versterken
- Geen discounter in Numansdorp?
- Parkeren als randvoorwaarde

Inspelen op ontwikkelingen

- Vernieuwing blijft nodig
- Geen groeivraag naar winkelruimte (m.u.v supermarkt)
- Leegstand in centrum voorkomen / maskeren

- Service (o.a. bezorgen, installeren)
- Nadruk op kwaliteit
- Oplaadpunten bij horeca
- Verblijfsaspecten openbare ruimte

Voorbeelden winkels

5. Transitie en bedrijven/werkgelegenheid

Aantal werknemers in Strijen, 2005-2010

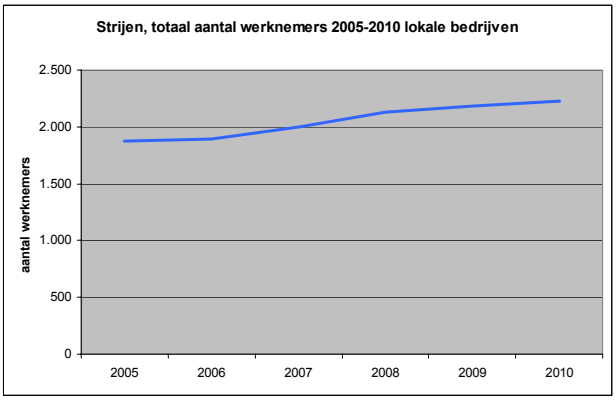

- opgaande lijn aantal werknemers laatste vijf jaar, goed teken,
- wat is het effect van toekomstige afname beroepsbevolking? Volgende dia!

Transitie en bedrijven/werkgelegenheid

Beroepsbevolking Strijen, 2010-2025

beroepsbev					idem in %
20 tot 25 jaa					11%
25 tot 30 jaa					19%
30 tot 35 jaa					38%
35 tot 40 jaa					-21%
40 tot 45 jaa					-38%
45 tot 50 jaa					-42%
50 tot 55 jaa					-1%
55 tot 60 jaa					10%
60 tot 65 jaa					4%
totaal beroe					-7%

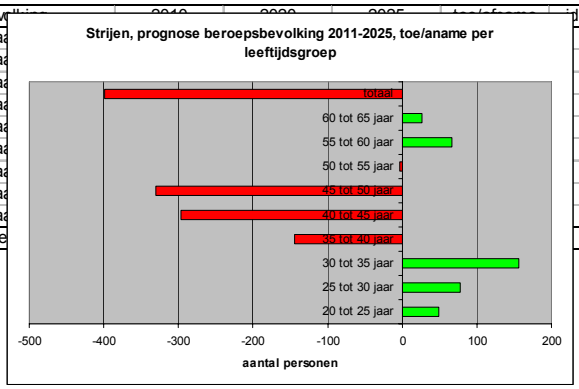

Bron: CBS

- omvang beroepsbevolking wordt op termijn minder,
- inbreng ervaring vanuit groep 35-50 jaar wordt minder,
- gevolgen voor de toekomst?

Werkgelegenheid versus arbeidspotentieel

Twee tegengestelde bewegingen:

- toename werkgelegenheid
- afname beroepsbevolking

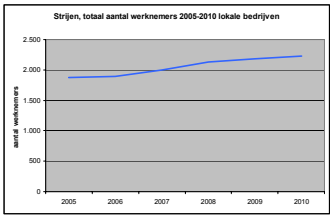

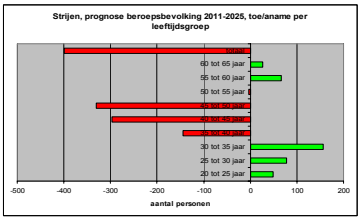

Opgaven in de bedrijvenmarkt

Begin bij het begin:

- Behoud de bestaande bedrijven,
- Zorg voor een aantrekkelijk vestigingsmilieu (uitbreidingsgemak BP, vergunningen vlot verlenen),
- Nieuwe bedrijven en starters een plek bieden.

Maar kijk ook verder:

- Afname in werkgelegenheid in industrie,
- Toename werkgelegenheid in dienstverlening en zorg,
- Schonere werkvormen, toename ZZP,
- Gericht inzetten van typen werkmilieus.

Transitie en bedrijven/werkgelegenheid

- Beroepsbevolking als vertrekpunt
- Afname op termijn. Wat nu?
  - Werknemers uit de regio Rotterdam/West-Brabant aantrekken?
  - Bereikbaarheid Hoekschewaard is goed,
  - maar in West-Brabant wel krimp.
- Werknemers van buiten Nederland?
  - Opleidingsniveau voldoende?
- Arbeidsparticipatie vergroten?
  - Zorg en toerisme zijn groeimarkt voor werkgelegenheid!
  - Veelal deeltijd en ook seizoengebonden.

6. Transitie en maatschappelijke voorzieningen

Maatschappelijke voorzieningen (mvz):
Kenmerk: leeftijdgebonden en veelal betaald door gemeente,

- basisonderwijs en vorming (kdo, bso, psz),
- voortgezet onderwijs,
- sportvoorzieningen: jeugd, volwassenen, ouderen,
- zorg- en welzijnsvoorzieningen: buurthuis/MFA, zorgsteunpunten etc.

Transitie en maatschappelijke voorzieningen

Jeugd

	2010	2025	toe/afname	idem in %
0-9 jaar	964	835	-129	-13%

- afname deelnemers kdo, psz, basisschool onder/middenbouw
- nu 5 basisscholen,
- basisschool in Strijensas: handhaven? Tegen welke kosten?
- overige scholen: hoe om te gaan met overschotten aan lokalen?
- behouden en benutten voor in huis nemen bso, kdo, psz (afstoten bestaande accommodaties),
- jeugdsport: minder deelnemers,
    - voorbeeld gymzalen: behouden, afstoten of slopen?

Transitie en maatschappelijke voorzieningen

Jongeren

	2010	2025	toe/afname	idem in %
10-19 jaar	1.190	954	-236	-20%

- forse afname deelnemers basisschool bovenbouw, jeugd- en jongerensport,
- lokale gevolgen voor de sportaccommodaties:
    - in de lucht houden, tegen welke kosten,
    - of samenvoegen en daarmee kosten reduceren op termijn,
- Voortgezet onderwijs: RSG Oud Beierland, Wellantcollege VMBO, Klaaswaal:
    - regiofunctie,
    - afname is regiobreed,
    - geleidelijk en daarmee planbaar.

Transitie en maatschappelijke voorzieningen

Gezinnen

	2010	2025	toe/afname	idem in %
20-29 jaar	867	994	127	15%
30-39 jaar	1.092	1.102	10	1%
40-49 jaar	1.578	947	-631	-40%

- beperkte toename leeftijdsgroep 20-39
- kan forse afname deelnemers 40-49 jaar niet goedmaken,
- op termijn overcapaciteit (sport)accommodaties voor deze leeftijdsgroep!

- overschotten matchen met tekorten bij de buren?
- of concentreren en deel accommodaties afstoten?

Transitie en maatschappelijke voorzieningen

Senioren en ouderen

	2010	2025	toe/afname	idem in %
50-59 jaar	1.349	1.410	61	5%
60-69 jaar	1.146	1.329	183	16%
70-79 jaar	595	1.094	499	84%
80-89 jaar	265	433	168	63%
90 jaar e.o.	51	67	16	31%

- forse toename leeftijdsgroep 60 jaar en ouder,
- forse toename deelnemers welzijnsvoorzieningen,
- kans voor vergroten inzet dorpshuis Strijen (kan accommodatie dat aan)?
- ouderen in Strijensas:
    - voorziening naar doelgroep of,
    - doelgroep naar de voorziening (eigen vervoer of vervoer regelen).

7. Transitie en huishoudens/woningen

Huishoudens en woningen

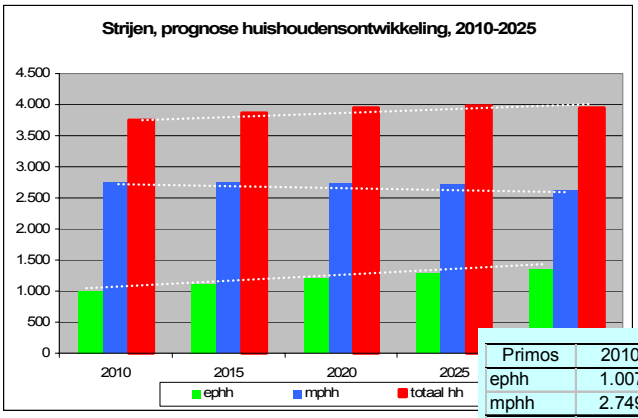

Primos	2010	2025	toe/afname
ephh	1.007	1.277	270
mphh	2.749	2.711	-38
totaal hh	3.756	3.988	232

- totaal aantal huishoudens neemt de komende 15 jaar toe,
- toename zit in categorie eenpersoonshuishoudens,
- aantal meerpersoonhuishoudens neemt licht af.

Transitie en huishoudens/woningen

Uitgangspunt: woningbouw om jongeren te binden aan gemeente werkt niet!

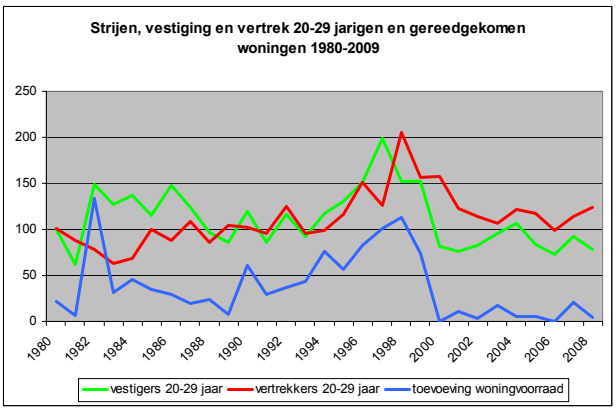

Constatering:

- geen eenduidige relatie tussen bouwen en <u>vertrek</u> jongeren,
- bouwen trekt wel jongeren van buiten naar Strijen!

Transitie en plancapaciteit

- toename huishoudens in 15 jaar is circa 230 hh
- is ook 230 woningen; ieder huishouden woont!
- is hiervoor plancapaciteit in Strijen? Ja!

	aantal woningen	aandeel
grond eigendom gemeente	119	59%
grond eigendom particulier	82	41%
totaal	201	

- nu bekende plancapaciteit matcht met kwantitatieve bouwopgave!

	aantal woningen	aandeel
egw	173	86%
mgw	28	14%
totaal	201	

- in actuele woningbouwprogramma:
  - fors aandeel egw in beoogd aanbod, maar vraag accent in ephh,
  - gewenst is de kwalitatieve bouwopgave te herijken.

8. Discussie

- Herkent u dit?
- Hoe gaat u hiermee om?
- Wat betekent dit voor uw werkzaamheden/ organisatie

Conclusie detailhandel

- Vernieuwing blijft nodig
- Geen groeivraag naar winkelruimte
- Leegstand in centrum voorkomen / maskeren

- Service (o.a. bezorgen, installeren)
- Nadruk op kwaliteit
- Oplaadpunten openbare horeca
- Verblijfsaspecten openbare ruimte

Conclusie en opgaven bedrijven

- Behoud de bestaande bedrijven, zorg voor blijvend aantrekkelijk vestigingsmilieu,
- Toename werkgelegenheid in dienstverlening en zorg, kans voor Strijen?
- Beroepsbevolking: Afname op termijn. Wat nu?
  - Werknemers uit de regio Rotterdam/West-Brabant aantrekken?
  - Werknemers van buiten Nederland
  - Arbeidsparticipatie vergroten?

Conclusie MVZ

Jeugd
- nu 5 basisscholen, handhaven? Tegen welke kosten?
- overschotten aan lokalen? benutten voor bso, kdo, psz
- afstoten bestaande accommodaties?

Jongeren
- sportaccommodaties, behouden wat er is of samenvoegen.

Gezinnen
- op termijn overcapaciteit (sport)accommodaties voor deze leeftijdsgroep!

Senioren en ouderen
- forse toename deelnemers welzijnsvoorzieningen,
- kans voor vergroten inzet dorpshuis Strijen (kan accommodatie dat aan)?
- ouderen in Strijensas?

Conclusie Wonen

- toename huishoudens in 15 jaar is circa 230 hh
- plancapaciteit aanwezig!

- in actuele woningbouwprogramma:
    - fors aandeel egw in beoogd aanbod, maar vraag accent in ephh,
    - gewenst is de kwalitatieve bouwopgave te herijken.

Bijlage 2:
Voorstel enquête ondernemers

Voorbeeld vragenlijst onderzoek uitbreidingbehoefte bedrijven

1.	in welke sector is uw bedrijfactie (lijst SBI code opgeven)	• 01: Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en jacht • 02: Bosbouw en dienstverlening voor de bosbouw • 05: Visserij, kweken van vis en schaaldieren • 10: Turfwinning • zie lijst hieronder • [één antwoord mogelijk]
2.	in welke kern is uw bedrif gelegen?	• Strijen • Strijensas • Mookhoek • Cilaarshoek • buitengebied • weet niet/onbekend [één antwoord mogelijk]
3.	hoeveel personen heeft u in dienst omgerekende naar FTE's	• geen • 1 t/m 5 • 6 t/m 10 • 11 t/m 20 • 21 t/m 40 • 41 t/m 100 • 101 t/m 200 • meer dan 200
4	Gaat u in de komende drie tot vier jaar uw bedrijf uitbreiden en heeft u daarvoor extra ruimte nodig? Toelichting; als u op eigen terrein kan uitbreiden, dan hier invullen bouw op eigen terrein. Heeft u nieuwe ruimte nodig, dan graag dat aanvinken.	• nee, ik ga voorlopig niet uitbreiden • ja, heb ruimte op eigen terrein • ja, wil de bestaande kavel uitbreiden, • ja, ik wil een ander groter perceel in de gemeente Strijen • ja, en ik verplaats mijn bedrijf naar elders in de Hoeksche Waard • ja, en ik verplaats mijn bedrijf naar buiten de Hoeksche Waard • weet niet/geen antwoord
5.	etc.	•

Bijlage 3:
Deelnemers krimpconferentie

Naast de raadsleden en de overige leden van de raadscommissies zijn vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld voor de krimpconferentie uitgenodigd. De aanwezige deelnemers vanuit het maatschappelijk middenveld waren:
Woningbouwcoöperatie: de heer Hilberding (HW Wonen)

- Basisonderwijs schoolbesturen: de heer L. van Heeren (Stichting Acis openbaar primair onderwijs Hoeksche Waard) en de heer T. Vink (csg De Waard)
- Wooncentra/zorgcentra: de heer N. de Pijper (Zorgwaard)
- Sport: De heer H. van der Kellen (voetbalvereniging Strijen) en de heer A. Buitendijk (Korfbal en Jeu de Boules Ventura Sport)
- Detailhandel: De heer J. Kramp (Winkeliersvereniging Strijen), mevrouw A. Brand en de heer R. v.d. Linden (Kamer van Koophandel)
- Maatschappelijke voorzieningen: de heer L. Hofstra (SOHW)

Bijlage 4:
Beroepsbevolking

Tabel Beroepsbevolking (20-65 jaar); CBS en Primos

CBS	2011	2030	toe/afname	in %
Totaal over alle leeftijden	9.121	9.247	126	1%
0 tot 20 jaar	2.123	1.838	-285	-13%
20 tot 65 jaar	**5.601**	**4.986**	**-615**	**-11%**
65 jaar of ouder	1.397	2.423	1.026	73%

Primos	2011	2030	toe/afname	in %
Totaal over alle leeftijden	8.924	7.737	-1.187	-13%
0 tot 20 jaar	1.505	564	-941	-63%
20 tot 65 jaar	**6.030**	**4.608**	**-1.422**	**-24%**
65 jaar of ouder	1.389	2.565	1.176	85%

Zowel in de prognose van het CBS als die van Primos neemt de potentiële beroepsbevolking af.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Hasselt
www.BRO.nl